

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

Järvamaa Kutsehariduskeskuse Koduteeninduse ning majutamise ja toitlustamise õppekavarühmade hindamisaruanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“
2019

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
2. Üldosa	4
3. Koduteeninduse ning majutamise ja toitlustamise õppekavarühmade analüüs.....	7
3.1 Ülevaade	7
3.2 Analüüs hindamisvaldkondade lõikes.....	11
3.2.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	11
3.2.2 Õppimine ja õpetamine	15
3.2.3 Õpetajad.....	21
3.3 Hindamiskomisjoni peamised järelused hinnatavate õppekavarühmade osas.....	24

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavalist eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitused õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. Komisjoni liikmed on kinnitanud allkirjaga neile hindamise käigus teatavaks saanud informatsiooni konfidentsiaalsena hoidmise kohustust ja huvide konflikti puudumist. EKKA büroo on kooskõlastanud hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. Kool kinnitas, et neil ei ole vastuväiteid hindamiskomisjoni liikmete osas.

EKKA juhataja 05.04.2019 korraldusega nr 1-19/30/2019 moodustati **hindamiskomisjon koosseisus:**

Marju Männiksaar	kutseõppe ekspert, Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus , komisjoni esimees
Jekaterina Masenko	kutseõppe ekspert, Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur, komisjoni sekretär
Tiit Jürmann	tööandjate esindaja, Pesuekspert OÜ tegevjuht
Peep Peetersoo	tööandjate esindaja, Hotell Pärnu restoran
Piret Tamme	kutseõppe ekspert, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool

Lühike hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid 19.märtsil 2019 EKKA poolt korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Hindamiskülastust ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKAg. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga intervjuu jaoks. Samuti paluti koolilt ka lisamaterjale, mis aitasid komisjoni liikmetel paremini vastata tekkinud küsimustele. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks ning hindamisaruande kirjutamiseks.

Hindamiskülastus toimus **13. ja 14. mail** Järvamaa Kutsehariduskeskuses (JKHK). Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud intervjuud ja tutvus kooli esitatud dokumentidega. Komisjon tutvus kooli õppekavarühma õpikeskkonnaga, sh õppetöös kasutatavate seadmete ja vahenditega.

Komisjon külastas 14. mail majutamise ja toitlustamise õppekavarühma praktikaettevõtet, kohvik Treegerit, kus tutvus ettevõtte töökeskkonnaga ja vestles Tiia Paosaluga, kohviku juhatajaga. 31. mail külastas komisjon koduteeninduse õppekavarühma praktikaettevõtet Arkaadia Puhastuse OÜ, kus vestles Annela Tiitsoniga.

Külastused kulgesid lodusalt, sest olid kooli ja ettevõtete poolt hästi ette valmistatud, intervjuueeritavad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Probleme ei esinenud.

Komisjoni koosolekul lepitati kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühistele järeldustele, mis väljenduvad aruandes. Koolil ei olnud aruandele täpsustusi ega kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKAle tähtaegselt 01. juulil.

2. Üldosa

- Kooli kontaktandmed:

koolijuhi nimi: Rein Oselin

kooli aadress: Tallinna 46, Paide, 72720

telefon: +372 525 3738

e-post: kool@jkhk.ee

koduleht: www.jkhk.ee

hindamise korralduse kontaktisik koolis (nimi, amet, telefon, e-post): Laida Reitmann, juhtõpetaja, 5146884, laida.reitmann@jkhk.ee

- JKHK on õppijate arvult maakonna suurim kool, õppijate arv on varieerunud 800 ja 1300 vahel, erinevatel täiskasvanute täiendus- ja ümberõppe kursustel osalejaid üle 2000 õppija aastas. JKHKs toimub õpe 13 õppekavarühmas, kalanduse ja veterinaaria õppekavarühmades ollakse vabariigis ainsad õppe pakkujad. Lisaks toimub hobuhooldaja, teedeehitaja, veekäitlusoperaatori õppekavadel õpe vaid JKHKs. Tegemist on ühe enim reformitud kooliga Eestis. Kooli visioon on olla tuntud, tunnustatud ja hinnatud elukestva kutseõppe keskus. Kooli põhiväärtusteks on koostöö, pühendumus, pädevus, paindlikkus ning pidev areng. Kooli strateegilised eesmärgid on pakkuda paindlikke ja mitmekesiste valikutega ning tööturu arenguvajadusi arvestavaid õppimisvõimalusi kõikidele õppijatele, omandamaks hoiakud töötamiseks ja elukestvaks õppeks. Samuti on eesmärkideks juhtida kooli tulemuslikult ning hoida kooli huvigruppide hulgas head mainet. Soovitakse, et koolis töötaks ennast väärtustav, väärikas, asjatundlik ning tugev ja motiveeritud meeskond ning et ressursside planeerimine ja kasutamine tagaks kaasaegse ja õppekava vajadustest lähtuva õpi- ja töökeskkonna.

Tabel 1. Hinnatavad õppekavarühmad, õppekavad ja õppekavadel õppijate arv õppeaastate kaupa

Õppekava rühm	Õppekava kvalifikatsioonitase esma/jätkuõpe	Õppijate arv 2012/13 õ-a	Õppijate arv 2013/14 õ-a	Õppijate arv 2014/15 õ-a	Õppijate arv 2015/16 õ-a	Õppijate arv 2016/17 õ-a	Õppijate arv 2017/18 õ-a	Õppijate arv seisuga
Koduteenindus	Kodumajandus 3a kutsekeskharidusõpe (Põltsamaa)	9	11	-	9	-	5	-
	Kodumajandus 3a (kutsekeskharidusõpe)	70	46	40	20	10	-	-
	Puhastus- ja kodumajandus, neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	-	-	-	21	34	24	13
	Puhastusteenindaja abiline, teise taseme kutseõpe	-	-	12	20	14	7	2
	Puhastusteenindaja, kolmanda taseme kutseõpe	12	39	22	9	12	-	-
	Puhastusteenindaja (tervishoiu ja hoolekandeaustustes), kolmanda taseme kutseõpe	-	-	-	-	26	38	36
	Puhastusteenindaja (spetsialiseerumisel majutusasutuste toateenija), kolmanda	-	-	-	-	-	-	10

	taseme kutseõpe							
	Puhastustee nindaja (spetsialiseer umisel eripuhastust öötaja), kolmanda taseme kutseõpe	-	-	-	-	-	13	14
	Puhastustee nindaja- juhendaja, neljanda taseme kutseõppe jätkuõpe	-	-	27	12	11	12	16
	Puhastustöö de juht, viienda taseme kutseõppe jätkuõpe	31	23	11	9	9	9	11
Majutamine ja toitlustamine	Köögiabiline, teise taseme kutseõpe	-	-	-	-	-	-	9
	Abikokk, kolmanda taseme kutseõpe	-	-	-	11	15	9	
	Kokk, neljanda taseme kutseõpe	-	-	-	-	-	-	5
	Kokk, neljanda taseme kutseõppe esmaõpe kutsekeskhar idusõpe	-	-	-	-	12	24	31

3. Koduteeninduse ning majutamise ja toitlustamise õppekavarühmade analüüs

3.1 Ülevaade

- Ülevaade analüüsitavatest tasemeõppe õppekavadest (kvalifikatsioonitase, maht, rakendamise aasta, õppevormid).

Tabel 2. Ülevaade koduteeninduse õppekavadest

Nimetus	Kvalifikatsioonitase esmaõppe/jätkuõpe	Maht (EKAP)	Rakendamise aasta	Õppevorm/id
Kodumajandus	Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidus õpe)	180	2009	Statsionaarne koolipõhine õpe
Kodumajandus - Põltsamaa õppekoht	Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidus õpe)	180	2009	Statsionaarne koolipõhine õpe
Puhastus- ja kodumajandus	Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidus õpe)	180	2014	Statsionaarne koolipõhine õpe
Puhastusteenindaja abiline	Teise taseme kutseõpe	120	2017	Statsionaarne koolipõhine õpe
Puhastusteenindaja	Kolmanda taseme kutseõpe	60	2014	Statsionaarne koolipõhine/t öökohapõhine õpe
Puhastusteenindaja (spetsialiseerumisel eripuhastustöötaja)	Kolmanda taseme kutseõpe	60	2018	Statsionaarne koolipõhine/t öökohapõhine õpe
Puhastusteenindaja (spetsialiseerumisel majutusasutuse toateenindaja)	Kolmanda taseme kutseõpe	60	2018	Statsionaarne koolipõhine/t öökohapõhine õpe

Puhastusteenindaja-juhendaja	Neljanda taseme kutseõppe jätkuõpe	30	2014	Statsionaarne koolipõhine õpe
Puhastustööde juht	Viienda taseme kutseõppe jätkuõpe	30	2014	Statsionaarne koolipõhine õpe

Tabel 3. Ülevaade majutamise ja toitlustamise õppekavadest

Nimetus	Kvalifikatsiooni tase esmaõpe/ jätkuõpe	Maht (EKAP)	Rakenduse aasta	Õppevorm/id
Köögiabiline	Teise taseme kutseõpe	120	2018	Statsionaarne koolipõhine õpe
Abikokk	Kolmanda taseme kutseõpe	60	2015	Statsionaarne koolipõhine õpe
Kokk	Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	120	2018	Statsionaarne koolipõhine õpe
Kokk	Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	180	2016	Statsionaarne koolipõhine õpe

- Ülevaade õppekavadel õppijatest: alustanute ja lõpetanute arvud õppevormide ja õppeaastate kaupa.

Tabel 4. Koduteeninduse õppekaval alustanute ja lõpetanute arvud õppeaastate kaupa

Õppekava, kvalifikatsioonitase õppevorm	2013/14 õ-a		2014/15 õ-a		2015/16 õ-a		2016/17 õ-a		2017/18 õ-a		2018/19 õ-a	
	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud
Kodumajandus Põltsamaa	3	9	-	11	-	-	9	-	5	-	-	-

Kodumajandus 3 a	12	11	17	11	-	8	-	9	-	-	-	-
Puhastus- ja kodumajandus, 4. tase esmaõpe koolipõhine (kutsekeskharidus)	-	-	-	-	21	-	16	-	-	11	-	-
Puhastusteenindaja abiline, 2. tase esmaõpe koolipõhine	-	-	12	0	9	8	8	6	4	3	-	-
Puhastusteenindaja, 3. tase esmaõpe koolipõhine	39	31	22	10	9	7	12	6	-	-	-	-
Puhastusteenindaja (tervishoiu ja hoolekandeesutustes) 3. tase esmaõpe töökohapõhine	-	-	-	-	-	-	26	-	26	32	24	12 lõpetas veebruar 2019
Puhastusteenindaja (spetsialiseerumisel eripuhastustöötaja), 3. tase esmaõpe töökohapõhine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-
Puhastusteenindaja (spetsialiseerumisel majutusasutuse toateenindaja), 3. tase esmaõpe koolipõhine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-
Puhastusteenindaja -juhendaja, 4. tase jätkuõpe koolipõhine	-	-	27	14	12	8	11	9	12	8	14	10 lõpetas veebruar 2019

Puhastustööde juht, 5. tase jätkuõpe koolipõhine	13	6	11	5	9	6	9	4	9	3	11	
--	----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	----	--

Tabel 4. Majutamise ja toitlustamise õppekaval alustanute ja lõpetanute arvud õppeaastate kaupa

Õppekava, kvalifikatsioonitase õppevorm	2015/16 õ-a		2016/17 õ-a		2017/18 õ-a		2018/19 õ-a	
	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud
Köögiabiline, 2.tase esmaõpe koolipõhine							9	
Abikokk, 3. tase esmaõpe koolipõhine	11	6			8	3		
Kokk, 4. tase esmaõpe koolipõhine (kutsekeskharidusõpe)			12	0	17	0	10	
Kokk, 4. tase esmaõpe koolipõhine							5	

- Ülevaade õppekavade õpetajatest: kvalifikatsiooninõuetele vastavus, vanuseline struktuur, olulisemad muudatused alates õppekava rakendamisest (kui on).

Tabel 5. Ülevaade õppekavade õpetajatest

Nimi	vanus	Lõpetatud õppeasutus	Kutsepedagoogilis e koolituse läbimine	Kutseeksami sooritamine ja mis kutse on omandatud
Kutseõpetajad				
Adul Kati	31	Tallinna Ülikool	jah	Puhastusteenindaja, tase 3 Puhastusteenindaja-juhendaja, tase 4 Kutseõpetaja, tase 6
Altermann Ester	64	Lääne-Virumaa Rakenduskõrgkool	jah	
Kadastik Elo	53	Eesti Põllumajanduse Akadeemia	jah	

Kasvand Marika	46	Tallinna Majanduskool	jah	2019 asus õppima Tartu KHK vanemkonnas, tase 5
Mäeots Sigrid	29	Tallinna Teeninduskool	Alates 2018 Tartu Ülikool kutsepedagoogika	Kokk, tase 4
Reedla Marike	51	Türi Keskkool	jah	
Reitmann Laida	63	Tallinna Ülikool	jah	
Teesalu Mare	70	Tallinna Polütehniline Instituut	jah	
Vaher Rita	55	Järvamaa Kutsehariduskeskus	jah	Puhastusteenindaja I Puhastusteenindaja II Kutseõpetaja, tase 5
Õunap Karin	43	Eesti Põllumajandusülikool	jah	Puhastusteenindaja-juhendaja, tase 4
Laurson Eveli	34	Järvamaa Kutsehariduskeskus	jah	Veokorraldaja III Täiskasvanute koolitaja, tase 5
Rannas Maili	49	Tallinna Ülikool	jah	
Üldainete õpetajad				
Rõuk Eve	49	Tallinna Ülikool	jah	Raamatukoguhoidja IV
Pener Ene	49	Tallinna Ülikool	jah	Täiskasvanute koolitaja, tase 6
Julia Chapelle	23	University of Nevada	ei	
Reili Vassiljev	32	Tallinna Ülikool	jah	Õpetaja, tase 7, lisakompetents hariduslike erivajadustega õppija toetamine õppeprotsessis
Olga Paatsi	64	Tartu Riiklik Ülikool	jah	
Jens Raevald	32	Tartu Ülikool	ei	Veokorraldaja III
Reelika Lippur	39	Tartu Ülikool	jah	
Eve Sissas	54	Tallinna Polütehniline Instituut	jah	
Ivan Tsvetkov	70	Eesti Maaülikool	jah	
Maire Jürjen	62	Tallinna Pedagoogiline Instituut	jah	

Kutseõpetajate keskmine vanus 49 a, üldainete õpetajatel 51a.

3.2 Analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- õpetajad.

3.2.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. õpe on kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Õppekavade arendamine

Õppekavade arendamisel lähtutakse kooli arengukavas seatud eesmärkidest, Töötukassalt saadavast informatsioonist tööturu hetkeseisuga kohta, erinevatest uuringutest (nt OSKA) ning tööandjate vajadustest ja õppijate tagasisidest (nt praktikaaruanded). Intervjuudel osalenud õpetajad olid teadlikud kooli arengueesmärkidest ja väärtustest ning rakendasid neid ka õppetöös. Tänu pidevale ja tihedale suhtlusele kooli ja tööandjate vahel, on koolil hea ülevaade regiooni koolitusvajadusest. Intervjuude põhjal võib öelda, et tööandjatel ning õppijatel on koolist jäänud suurepärase maine. Direktor demonstreeris intervjuul statistikat, mille põhjal saab öelda, et erinevad sihtrühmad (õppijad, lapsevanemad, tööandjad) on JKHK pakutavatest õppimisvõimalustest väga teadlikud. Mitmed intervjuudel osalenud õppijad olid õppima tulnud oma vanemate või tuttavate positiivsele kogemusele toetudes ning soovisid oma õpinguid ka jätkata. See omakorda viitab kogukonna kaasatusele ning kooli stabiilsusele antud regioonis. Töökohapõhises õppes olnud õppijad olid oma õppimiskogemusega rahul, kuid pigem ei soovinud edasi õppima minna, sest on oma elukutse valikuga rahul.

Õppekavade arendamisel on lähtutud eelkõige täiskasvanud õppijast, kes juba töötab, kuid ei oma erialaseid teadmisi. Samuti on arendamisel suurt tähelepanu pööratud ka HEV õppijatele. Õppekavade arendamisega tegeleb eelkõige juhtõpetaja, kes vajadusel kaasab ka teisi õpetajaid, kes annavad protsessile tagasisidet. Eneseanalüüsi ja intervjuude põhjal saab komisjon väita, et õppekavade arendamisel on väga suur vastutus juhtõpetajal. Samuti tegeleb juhtõpetaja kogu praktikakorralduse ning veel mitmete ülesannetega.

Rakenduskavad vaadatakse üle koos juhtõpetaja ning valdkonna õpetajatega. Samas tuli intervjuude käigus välja, et rakenduskavadesse ei viida sisse muudatusi iga aasta. Intervjuudel osalenud õppijad tundsid, et nende tagasisidet on õppekavade arendamisel arvestatud, näiteks töid majutamise ja toitlustamise õppijad näite, kus kalkultatsiooni aine toodi teiselt kursuselt esimesele üle, sest seal õpitud oskusi oli varem vaja. Samuti lisati õppijate ettepanekul puhastus- ja kodumajanduse erialale peoteeninduse ja raamatupidamise valikmoodulid.

Mõlemad hinnatud ÖKRid on pigem suunatud regiooni vajaduste rahuldamiseks, sest mujal Eestis on mitmes ÖKRis tihe konkurents. Erilise nišina nähakse HEV õppijate õpetamist. Tulevikus on kooli jaoks suurimad väljakutsed koostöö riigigümnaasiumiga ning erinevate rahastamisallikate (PRÕM) kadumine. Kahaneva õppijate arvuga on kool hästi hakkama saanud, väljalangemise määr on läbi aastate olnud kõikumine, ühe lahendusena määrati igale õppegrupile juhendaja, kes õppijaid vajadusel individuaalselt aitab. Väljalangemist soodustab ka õppijate varajane töölemine, ilma kooli

lõpetamata. Samas on JKHKs väljalangemise ja katkestamise määr madalam võrreldes teiste kutsekoolidega (direktori esitatud statistika), mis viitab efektiivsele probleemiga tegutsemisele.

Koduteeninduse ÕKR arenguvaade oli nii dokumentidest kui ka intervjuudest lähtudes väga selge, paika on pandud erinevad koostöö võimalused tööandjatega (nt Järvamaa haiglaga). Majutamise ja toitlustamise ÕKRis niivõrd selget arenguvaadet ei olnud, näiteks olid intervjuudel osalenud õpetajatel, õppijatel ja direktoril erinevad tulevikuvaated ÕKRi jaoks.

Õppijate eripäraga arvestamine

Õppijate arv koduteeninduse õppekavadel on kõikuv, mõnedel õppekavadel (puhastustööde juht, puhastusteenindaja-juhendaja, puhastusteenindaja spetsialiseerumisega eripuhastustöötaja) on märgata positiivset trendi, teistel aga (puhastus- ja kodumajutus, puhastusteenindaja abiline, puhastusteenindaja tervishoiu ja hoolekandeesutustes) on märgata mõningast langust. Majutamise ja toitlustamise õppekavadel on õppijate arv kõigil kavadel tõusnud, mis näitab, et õppekavad on populaarsed, samas ei ole koolil plaanis neid lähitulevikus muuta ega edasi arendada.

Kool on teadlik ning arvestab HEV õppijate osakaalu tõusu ning vajadustega. Mõlemas ÕKRis on koostatud HEV õppijatele suunatud õppekavad (puhastusteenindaja abiline 2. tase ja köögiabiline 2. tase), mis on loodud koostöös Nurme kooliga, kellega jagatakse ka koolimaja. Mõlemas ÕKRis viiakse läbi õpet mitmel tasemel, mis võimaldab vastu võtta ning õpetada erinevate vajadustega õppijaid. Paindlik on ka vastuvõtuprotsess, mis võimaldab kandideerijat suunata tema võimetele vastavale tasemele.

Koostöö tööandjatega on tihe ning nende vajadustega arvestatakse õppekavade planeerimisel. Näiteks lisati puhastusteenindaja õppekavasse Järvamaa Haigla poolt tervishoiu ja hoolekandeesutuste puhastusteeninduse valikmoodulid, mis arendati välja rahvusvahelise SAFHI projekti raames. Majutamise ja toitlustamise õppekavasse lisati samuti Järvamaa Haigla ettepanekuna eritoitlustuse valikmoodul. Kool on avatud ning paindlik tööandjate tagasisidele ning vajadustele. Intervjuudel osalenud tööandjad olid rahul sellega, kuidas kool nende tagasisidet õppetöö kavandamisel oli rakendanud. Samuti olid nad teadlikud, kuidas ning millal neil on võimalik anda tagasisidet õppijate kohta, neid võimalusi kasutati hea meelega.

Õppekavaarenduses on arvestatud õppijate vajadustega, sh ka õpiväljundite ning õppemeetodite valikul. Mõlema õppekavarühma vestlustel ja eneseanalüüsis rõhuti sellele, et eelkõige keskendutakse õppija isikliku arengu toetamisele. Vähem pöörati tähelepanu õpiväljundite saavutamisele, eriti töökohapõhises õppes.

Eneseanalüüsis esitatud rahulolu uuringu (ROU) põhjal võib öelda, et koduteeninduse õppijate rahulolu hindamispõhimõtete ja õppetöö läbiviimisega on püsivalt tõusnud. Plaanis on ka puhastus- ja kodumajanduse õppekava uuendamine kutsekeskhariduse pakkumiseks ÕKRis.

Majutamise ja toitlustamise ÕKRis on ROU põhjal rahulolu hindamispõhimõtetele mõnevõrra langenud (4,29lt 4,25le), olles samas siiski JKHK keskmisest hinnangust (4,12) kõrgem. Rahulolu õppetöö läbiviimisega on tõusnud (samas kui JKHK keskmine on langenud). Parendusvaldkonnana on eneseanalüüsis mainitud koostöövõimaluste leidmist Järvamaa tunnustatud kokkadega. Nimetatud koostöövõimalusi saaks kindlasti ära kasutada ka selleks, et kujundada selgem arengusuund ÕKR tarvis.

Koduteeninduse ÕKR kutseksamite sooritajate osakaal lõpetajatest on aasta-aastalt kasvanud, sest puhastusvaldkonna õppijaid on palju juurde tulnud ja nende eksamite tulemused on head. ÕKR näitaja kooli keskmisest on olnud madalam kodumajanduse ning puhastus- ja kodumajandus õppekavade arvelt, kus ei ole nõutud kutseeksameid. Puhastus- ja kodumajandus eriala lõpetajad sooritavad koolilõpu eksamid (tulemus 100%).

Kool on reageerinud varasemate hindamiste parendusvaldkondadele ning soovitudele. ÕKR arendamiseks on kavandatud ja kas ka ellu viidud konkreetsed tegevused. Näiteks alustati tööandjatele praktikajuhendamise koolituste pakkumisega, millega tööandjad on väga rahul. Õppekavadesse on lisatud valikaineid, valikmooduli peab õppegrupp üheskoos valima. Alates 2018. aasta sügisest toimuvad koosolekud õpetajate ning üldharidusainete õpetajate vahel, aitamaks lõimida võtmepädevusi.

Parendusvaldkondade juures on kool välja toonud rakenduskavade jätkuva uuendamise, mida komisjon kindlasti ka julgustab. Töökohapõhises õppes tuleks rakenduskavad üle vaadata koos töökohapõhise õppe praktikajuhendaja ja vastava tööandjaga. Samuti on parendusvaldkonnana välja toodud ka koostöö suurendamine teiste ÕKRidega. Näiteks on plaanitud 2020. aastaks moodustada puhastuse valikmoodulid Ehitusviimistluse ja Kinnisvarahooldaja õppekavadele. Komisjon julgustab kooli sarnaseid koostöövõimalusi otsima ka majutamise ja toitlustamise ÕKRis. Kindlasti saaks kool kasu ka koostöö arendamisest Paide Gümnaasiumiga, kellega jagatakse samuti koolimaja, siiani on takistuseks olnud gümnaasiumi poolne huvi puudus.

Järeldused

- **Tugevused**
- Pidev koostöö tööandjatega, mis võimaldab õppekavade arendamisel arvestada tööandjate vajadustega ning aitab siduda koolis ning praktiliselt omandatavaid teadmisi ja oskusi.
- Suurepärase maine regioonis kui kvaliteetse kutsehariduse pakkuja. Seda väljendasid nii õppijad, õpetajad kui ka tööandjad oma intervjuudes.
- Puhastuse valdkonnas on leitud hea nišš (spetsialiseerudes tervishoiu asutuste vajadustele), mis on eeskujuks teistele koolidele ning vastab tööandjate vajadustele (Järvamaa haigla, Tartu Ülikooli Kliinikum). Samuti on koduteeninduse ÕKRis esindatud kõik EKR tasemed.
- HEV õppijate õpetamine. Kool on arvestanud HEV õppijate arvu tõusuga ning on valmis neid vastu võtma.
- Motiveeritud ja pühendunud juhtõpetaja, kelle töö tulemusena on mõlemas ÕKRis pühendunud meeskond, motiveeritud õppijad ning rahulolevad tööandjad.
- **Parendusvaldkonnad ja soovitud**
- Töökohapõhises õppevormi õppijad läbivad praktika oma tavapärasel tööolul, kuid realselt õppimist alati ei toimu ja töökohapõhise praktika juhendaja ei hinda tegelikult õpiväljundite saavutamist. Komisjon soovib valida õpiväljundite hindamismeetodid selliselt, et need lisaks

õppija isikliku arengu tagamisele toetaksid õppijat õppekavas ettenähtud õpiväljundite reaalsel saavutamisel.

- Rakenduskavasid ei ole koos töökohapõhise õppe praktikajuhendajatega läbi arutatud ja hinnataval perioodil muudatusi tehtud. Komisjon soovib rakenduskavade sisulist uuendamist koostöös töökohapõhise praktika juhendajatega, et paremini arvestada iga õpperühma spetsiifikat.
- Vestlustest selgus, et kõigil osapooltel ei ole ühtset arusaama majutamise ja toitlustamise ÕKR arenguvaatest. Seetõttu soovib komisjon läbi mõelda majutamise ja toitlustamise ÕKR arenguvaade, et kõik sihtrühmad (õppijad, õpetajad, juhtkond) oleksid ühtsel arusaamal ning liiguksid koos tuleviku eesmärkide poole.
- ÕKRide juhtõpetaja tegeleb õppekavaarenduse, praktikakorralduse ning õpetajate leidmisega. Juhtõpetaja töökoormus ning vastutusvaldkondi tuleks hajutada, tagamaks ÕKRide töö jätkusuutlikkust. On tähtis, et antud ÕKRide areng ei sõltuks vaid ühe inimese tegutsemisest.
- Koostöö Nurme kooliga on vajaduspõhine, kuid ei ole süsteemne. Arvestades HEV õppijate osakaalu suurenemist tulevikus, soovib komisjon jätkata kahepoolset koostööd Nurme kooliga HEV õppijate vajaduste väljaselgitamisel ning nende toetamisel.

3.2.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. **õppijate erialavalik on toetatud;**
2. **õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;**
3. **õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärasest ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;**
4. **õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;**
5. **õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.**

Õppijate erialavalik on toetatud

Õppijate õppimisvõimalustest teavitamine toimub turundusplaani alusel, kus on aastaringsetelt kuude lõikes kavandatud tegevused ja nende teostajad. Täiskasvanud õppijaid teavitatakse lisaks veel tööandjate kaudu. Kool on saavutanud koduteeninduse ÕKRis tuntuse ning tööandjad oskavad kooli juba ise leida. Potentsiaalsete õppijate erialavaliku toetamiseks pakutakse Järvamaa 8-9 klasside noortele kutsealast eelkoolitust (toitlustus ja puhastus erialal), kuid osalejaid on olnud ka Jõgevamaalt ning Lääne-Virumaalt. JKHKga samas hoones asuva Nurme kooli õppijatel (HEV õppijad) on võimalus peale lõpetamist jääda nn lisa-aastale, kus koolidevahelise kokkuleppe korras toimub erialade tutvustamine läbi praktilise õppe, mis toetab õppija edasist eriala valikut. Põhikoolijärgsete õppijate erialavaliku toetamiseks tehakse koostööd Järvamaa Rajaleidaja keskusega ja Töötukassaga. Uute õppijate vastuvõtuprotsess on kirjeldatud õppekorralduseeskirjas, mis on kättesaadav kooli kodulehel. Vastuvõtukomisjoni kuulub vähemalt üks juhtkonna liige ning vähemalt üks tööandjate

esindaja, samuti juhtõpetaja, erialaõpetajad ja õppegruppide juhataja. Intervjuude käigus sai komisjon erinevat tagasisidet, kuidas toimib vastuvõtuprotsess ning kes kutsutakse vastuvõtu vestlusele, see aga võib tekitada segadust õppijates, tööandjates ja õpetajates.

Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Õppekeskkonna arendamisele seatud eesmärgid tulenevad ÕKRide vajadustest ning kooli üldisest eesmärgist, mis on kajastatud kooli arengukavas. Erialaõppeks materiaalne baas on kaasaegne ning toetab õppekavade õpiväljundite saavutamist. Vajalikud õppematerjalid on olemas õpikute, õppefilmide ja –videote ning e-õppematerjalide näol. Eneseanalüüsis on öeldud, et täiskasvanud õppijale pakutakse e-õpet, kuid intervjuude käigus selgus, et tegelikult e-õpet ei rakendata. Kuigi JKHKs on olemas e-õppematerjalid, on puudu on e-kursused, mis toetaksid eelkõige täiskasvanud õppijat, et läbida kursus endale sobivaimal moel ja ajal. Teoreetiline ja praktiline õpe toimuvad ühes õppekompleksis. Praktilise õppetöö mitmekesistamiseks toimub osa õppetööst Säreve õppebaasis (nt põrandate vahatamine, õlitamine ning mõisas köögitoo) ning teenusena ettevõtetes (nt akende pesu, vaipkatete puhastus, catering teenus). Aktiivselt kasutatakse erinevate projektide rahastust (nt ESF, PRÕM) õppevõimaluste parendamiseks ja õppekeskkonna kaasajastamiseks. Nt on soetatud põrandahooldusmasinad, õppetstarbeks on sisustatud hotellituba, arvutiklassid on varustatud kaasaegse tehnikaga ning koolil on uus õpilaskodu, mis õppijate sõnul on väga puhas, valge ja mugav. Intervjuul õppijatega selgus, et nad on rahul õppetöök vajaliku materiaalne-tehnilise baasiga antud õppekavarühmades. Samuti märkisid õppijad ära rahuliku, meeldiva õpikeskkonna ning head suhted kõigi kolme ühes hoones asuva kooli õppijate vahel.

Õppijate ohutusala juhendamine toimub vastavalt õppekorralduseeskirjas kehtestatud korrale. Õppijatel on kohustus osta spetsiaalsed tööriided ja jalatsid, milleks saab vahendeid taotleda eritoetusfondist. Seadmete kasutusjuhendid on kättesaadavad õppelaborites. Keskkonnahoiu ja säästva arengu põhimõtteid selgitatakse õppijatele nii puhastuse kui toitlustuse tundides ja õppelaborites jälgib õpetaja jäätmete sorteerimise ning käitlemise nõudeid.

Õppijatel on võimalus iseseisva töö tunde teha toitlustuses Paide ja Säreve õppehoonete suurköökidest ja Säreve mõisas, puhastusteeninduses tekstiililaboris vm kooli ruumides.

Vajadusel saab referaate ja teisi kirjalikke töid teha kokkuleppel õpetajatega arvutiklassis või õppeklassides.

Vabal ajal on õppijatel võimalus kasutada renoveeritud spordisaali.

Õppijate tagasiside õpikeskkonna kohta on väga positiivne, nt 2017/2018 õppeaasta kohta koduteeninduse ÕKRis 4,52 ning majutamise ja toitlustamise ÕKRis 4,07, kooli keskmine on 3,95. Tagasiside küsitlust õppijatele viiakse läbi igal kevadel.

Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Õppekorraldust reguleerib õppekorralduseeskiri. ÕKRide aastajaotused ehk õppetöögraafikud teeb juhtõpetaja koos vastava ÕKRi õpetajatega. Esmalt pannakse paika suuremahulised praktikad, praktiliste tööde nädalad ning täiskasvanud õppijate õppesessioonid, sh töökohapõhise õppe õppegraafikud. Õppetöögraafiku koostamisel arvestab juhtõpetaja õppekava õppevormi (nt töökohapõhise õppe õppesessioonide ajad), õppetaseme (nt HEV õppegrupil vähem tunde), moodulite loogilise järjekorra (sh teoreetilise ja praktilise õppetöö vaheldumine), olemasoleva õppebaasi võimaluste ja õpetajate koormusega (sh õpetajate „jagamine“ teiste ÕKRga). Õppetöögraafik on tunniplaan koostamise aluseks. Tunniplaanitegija teeb nii kooli- kui ka töökohapõhised tunniplaanid, olles pidevas kontaktis juhtõpetajaga. Komisjoni koolikülastuste

intervjuudel selgus, et mõned kuud tagasi alustas tunniplaanide tegemist uus inimene, kelle eesmärgiks on püüda tunniplaan koostada pikemaks perioodiks kui vaid üks nädal ette, lähtudes seejuures põhimõttest, et õpetajad on koolis õppijate jaoks ja tunniplaan peab lähtuma eelkõige õppijate vajadustest ja heaolust. Selles osas on juba ka teatavat edu saavutatud. Tunniplaan on õppijatele kättesaadav kooli kodulehel.

Komisjoni hinnangul toetab paindlikus õppekorralduses õpiväljundite saavutamist. Töökohapõhise õppe korralduse parendamiseks osaleb kool 2019 ja 2020 aastatel projektides Workplace learning WPL-WCWL ja SEAL „See and LEArn“.

Digivõimalusi ÕKRide õppetöös kasutatakse nii õppijate kui õpetajate endi sõnul pigem tagasihoidlikult. Iseseisva õppetöö läbimiseks on õpetajate poolt koostatud vastavad juhised. Küsimuste korral suheldakse kõiki võimalikke suhtlusviise kasutades. Tagasisidet iseseisvale tööle annab õpetaja individuaalselt või kogu grupile, seda nii protsessi käigus kui ka töö lõppedes.

Õppetööd puudutav info on õppijatele kättesaadav kooli kodulehel ja õppeinfosüsteemis TAHVEL. Peamiseks info jagajaks õppijatele on õppegruppide juhataja, mida kinnitasid vestlustel ka õppijad ise. Õppijate sõnul ning ka õppijate ROU kohaselt kasutatakse info saamiseks aktiivselt ka kooli kodulehte. Töökohapõhised õppijad saavad enamasti info juhtõpetajalt, kuna tema on neile ka koolipoolseks praktikajuhendajaks.

Praktiline töö toimub õppetöögraafiku alusel vastavates õppelaborites. Osa praktilise töid tehakse ka tunniplaanis väliselt. Nt töid nii õppijad, õpetajad kui tööandja välja suupistete valmistamise linnapea vastuvõtule, mille üle oldi väga uhked.

Praktikakorraldus on reguleeritud õppekorralduseeskirjas ning selle eest vastutab juhtõpetaja. Olemas on praktikabaaside register, uusi kohti pakuvad ka ettevõtted kooli poole pöördudes, samuti leiavad õppijad ise, mida intervjuude käigus ka kinnitati. Vajadusel toetatakse õppijaid praktikakoha leidmisel, enamasti vajavad tuge küll HEV õppijad. Uue praktikaettevõtte hindamine toimub ettevõtte taotluse alusel, mille vormi leiab kooli kodulehelt. Töökohapõhise ettevõtte sobivust hindab kool vastava ankeedi alusel, mis on samuti kättesaadav kooli kodulehel. Uusi praktikakohti hindab kool ka praktikale eelneva külastuse käigus. Intervjuude käigus selgus, et kõiki praktikabaase ei ole siiski realselt külastatud (vestlus toimus telefoni teel).

Koolis toimib praktikaettevõtete tunnustamissüsteem. Täiskasvanud õppijad sooritavad sageli praktika samas ettevõttes, kus nad ise töötavad. Praktikabaasi sisulist sobivust hindab kool tööandjate tagasiside kaudu (hinnangulehed), õppijate praktikaaruannetes ettevõttele antud tagasiside ning telefoni teel saadud info põhjal. Intervjuudest praktikabaaside esindajatega selgus, et enamus infot vahetatakse siiski telefonitsi või silmast-silma kohtudes, kuna kogukond on väike ja omavahel tuttav. Välispraktika kohad leiab ja seal viibivate õppijatega tegeleb projektijuht, erialaõpetajad, õppegruppide juhataja. Välisriigis toimuva praktika juhendajate nõustamisega tegeleb projektijuht. Erasmus+ õpirände praktikajuhendajate nõustamiseks vajab parendamist hindamisjuhend ettevõtete praktikajuhendajatele, et nad teadvustaksid vastutust praktikaväljundite hindamisel. Välisriigi praktikajuhendajad ei ole sellest vastutusest alati teadlikud. Praktikajuhendajate koolitused toimuvad kord aastas. Töökohapõhise õppe praktikajuhendajate koolitused toimuvad töökohal enne õppe algust. Intervjuude põhjal selgus, et osad töökohapõhised praktikajuhendajad ei ole koolitusel osalenud.

Kool on seisukohal, et praktikakorralduses on suur roll ka õppijal endal. Praktika kavandamisel kaasa rääkides suureneb õppija vastutus ja motivatsioon. ROU tulemuste tagasisidestamisel õppijatele selgus, et arendamist vajab praktika korralduslik pool: õppijate teavitamine, õppijate nõustamine, dokumentide täitmine, välisriigis ja Eestis toimuva praktika ajaline ühildamine, õppijate nõustamine. Iga mooduli algul informeeritakse õppijat mooduli õpiväljunditest, mis tuleb saavutada. Kool peab oluliseks õppijate kaasamiseks nii teoreetilises kui praktilises õppes hindamisse (enesehindamine,

kaaslase hindamine). Tagasisidestamine toimub arutelu käigus. Õppijate tagasiside õpetajale annab sisendi oma tööd paremini planeerida (nt õpetaja töö tempo, töövahendite kasutamine jm).

Moodulite kokkuvõttev hindamine toimub vastavalt õppekava rakenduskavas kirjeldatule. Kutseksam viiakse läbi kutsekomisjoni antud ülesannete põhjal (nii teoreetiliste teadmiste test kui praktiline töö).

Kutseksami sooritamise võimalustest teavitab kool õppijaid sisseastumisel ja edaspidi selgitatakse moodulis (sissejuhatus õpingutesse) kutseksamite sooritamise võimalusi ja nõudeid, mida kinnitasid vestlustel ka õppijad.

Kuna kool on tunnustatud puhastusteenindaja kutseksami keskusena, siis saavad koduteeninduse ÕKRI õppijad sooritada kutseksami oma koolis. Majutamise ja toitlustamise ÕKRis õppijatel on võimalus sooritada kutseksamid köögiabiline, abikokk ja kokk vastavatel tasemetel. Koduteeninduse ÕKRI kutseksamite sooritajate osakaal lõpetajatest on iga aastaga kasvanud, kuna puhastusvaldkonda on palju õppijaid juurde tulnud ja nende eksamitulemused on head. Näitaja on madalam õppekavade arvelt, kus ei ole kutseksami sooritamise kohustust. Majutamine ja toitlustamine ÕKRI kutseksami sooritajate osakaal on langenud, mis on tingitud HEV õppijate suurest osakaalust abikoka õppekaval. Eesmärgiks on edaspidi kõik õppijad kutseksamile viia.

Kutsekeskhariduse õppekaval õppijaid teavitab üldainete juhtõpetaja riigeksamite sooritamise võimalusest.

Koduteeninduse õppijate rahulolu õppetöö korraldusega on stabiilselt hea, nt 2017/2018 õa 4,5. Töökohapõhises õppes õppijate vastuste keskmine hinne üldisele õppekorraldusele on 4,85. Majutamise ja toitlustamise ÕKRI õppijate rahulolu on langenud 2017/2018 õa 3,70 ja seda rahulolematusest tunniplaaniga.

Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel tööl ja praktilal lähtub õpiväljunditest

Õppe läbiviimisel kasutavad õpetajad kaasaegseid õppemeetodeid, sh aktiivõppemeetodeid mis arendavad koostööd ja julgustavad õppureid töötama meeskonnas, arendavad protsessi- ja projektijuhtimise oskusi, et tekiks terviklik arusaam tööprotsessidest (nt ruumide puhastamine, piduliku vastuvõtu teenindamine).

Õppija arengut hinnatakse kogu õppetöö jooksul, kus nii teooriatundides, praktiliste tööde tundides kui ka praktika lõppedes, mil õppijad ja õpetajad hindavad koos tehtud töid. Kasutatakse kujundavat hindamist, kus toimub õppija enesehindamine, kaaslase hindamine, analüüs tehtud töödele ja oluline on tagasiside õpetajalt (nt toiduvalmistamine või puhastustööde tegemine). Töökohapõhises õppes olevad õppijad enesehindavad õppeprotsessis oma teadmisi ja saavad tagasisidet ja tuge õpetajalt (nt arvutioskus, praktiliste tööde oskus). Vestlusel koduteeninduse töökohapõhise õppe õppijatega ja õpetajatega selgus, et hinnatakse vaid praktikat. Intervjuude käigus jäid ebaselgeks ettevõttepoolse praktikajuhendaja ülesanded, mis puudutavad õppetöö läbiviimise sisulist poolt ettevõttes.

Õppija vastutus õppeprotsessi kujundamisel on nt ÕIT õigeaegne sooritamine või esitamine.

Õpiväljundite saavutamist toetab võtmepädevuste loimimine erinevatesse õppekava moodulitesse (nt arvuti kasutamine ja emakeeleoskus puhastamine ja koristamine ning karjääri planeerimine ja ettevõtluse alused moodulites).

Õppijate toetamiseks vabariiklikel võistlustel ja konkurssidel osalemiseks korraldatakse kord aastas koolisiseseid kutsevõistlusi (nt puhastusteeninduse alane kompleksvõistlus). Koolisisestel võistlustel osalevad kõik õppijad, kelle hulgast valitakse välja võistlejad Noor Meister võistlustele. Kutsevõistlusteks ning spordi-ja muudeks konkurssideks ettevalmistamisel teevad üld- kui erialaõpetajad koostööd. Võistluste ja konkursside võitjaid tänatakse kooli sügisesel avaaktusel ja vabariigi aastapäeval.

Praktika ajal õppijate õpiväljundite saavutamise toetamiseks hindab praktika juhendaja iga tööädala lõpus õppija poolt teostatud töid ja annab hinnangu õpiväljundite saavutamisele vastavalt praktika programmile. Töökohapõhiste õppegruppide ettevõtte pooled juhendajad on õppijate toetamisel motiveeritud, sest on tasustatud ja nad juhendavad õppijaid praktikapäevikute ning aruannete kirjutamisel. Intervjuude käigus selgus, et mitte kõik töökohapõhises õppes olevad ettevõtted ei ole kooli poolt saanud õppekulude katmiseks vajalikke vahendeid. Soovitatav on võimaluse korral tasustada ka töökohapõhise õppe praktikajuhendajaid. Hindamisel arvestab kool praktikakoha hinnet, mille aluseks on praktikakohalt saadud hinnanguleht, juhendaja hinnetega praktikapäevik, praktikaaruanne, õppija suuline esitlus. Koolis toimub nn praktikaesitlus õppijatele praktikalt saadud kogemuste jagamiseks ja enesehindamiseks / analüüsiks. Praktika hinne arvestatakse ühe osana mooduli hindest, kuna ÕKRide kõikidel õppekavadel on praktika lõimitud moodulitesse. Praktikal toimub õpiväljundite kinnistamine praktiliste kogemuste kaudu.

Praktikabaaside jaoks on lisaks õpiväljundite saavutamisele väga olulised võtmepädevused, mida ka hinnatakse (nt töökorralduste täitmise korrektsust, suhtlemisoskust, probleemide nägemise oskust, töökust, usaldusväärsust, kohusetundlikkust, aja planeerimist, meeskonnatöö oskust).

Õppijad on õppetöö korralduse, praktilise õppe ja praktika korraldusega rahul, mis lähtub õppijate ROUst ning mida kinnitasid omaltpoolt intervjuudel ka õppijad.

Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad

2016/17. õa loodi õppijate toetamiseks uue struktuuriüksusena tugitalitus, kuhu kuuluvad õppegruppide juhendajad ja tugitalituse juhataja, kuid ei kuulu ühtegi erialaspetsialisti (nt psühholoog, eripedagoog, sotsiaaltöötaja). Tugitalituse ülesandeks on õpiabi, karjääriteenuse, eri- ja sotsiaalpedagoogilise ning psühholoogilise teenuse, tervishoiuteenuse kättesaadavuse tagamine, samuti olmetingimuste tagamine õpilaskodus ning toetuste määramine. Intervjuul komisjoniga avaldas tugitalituse juhataja, et kokku tullakse vastavalt vajadusele, kuid pigem aetakse asju jooksvalt. Tugitalituse tegevuse tulemusena loodab kool vähendada väljalangevust ja õppijate õppeõlgnevusi. Õppeõlgnevustega tegelevad peamiselt õppegruppide juhatajad, mis leidis kinnitust ka intervjuu käigus.

Nii õppijate kui õpetajate sõnul on õppija esmane tugi õppegruppide juhataja, kellel on omandatud õpingute käigus lisakompetents HEV õppija toetamine õppeprotsessis. Vajadusel tehakse koostööd noorsoopolitseinikuga, kooli tervishoiu töötajaga, kohalike omavalitsuste lastekaitse ja/või sotsiaaltöötajatega ning HEV õppijate toetamisel Töötukassa juhtumikorraldajatega (nt HEV õppijate suunamine töövõime hindamisele). Vestlustel selgus, et õppegruppide juhtaja teeb nii sotsiaaltööd kui ka nõustab õppijat ja nt psühholoogi olemasolu koolis kohapeal ei pea vajalikuks ei õppijad ega ka personal.

Õppijate psühholoogiline nõustamine toimub vajadusel koostöös Järvamaa Rajaleidja keskuse või Süda-Eesti Sotsiaalkeskuse psühholoogiga, aruandeperioodil ei ole ÕKR õppijad psühholoogi teenust vajanud. Õppijate karjäärialasel nõustamisel teeb õppegruppide juhataja koostööd Järvamaa Rajaleidja keskuse karjäärinõustajaga. Kõikidel õppijatel on võimalik saada täiendavaid konsultatsioone, info üldainete õpetajate konsultatsioonide kohta on kodulehel.

Arenguveestlusi kutsekeskhariduse õppekavadel ja HEV õppijatega peab õppegruppide juhataja, alates 2016/17. õa vestlused dokumenteeritakse. Nn esmased arenguveestlused õpinguid alustanud õppijatega toimuvad septembris. Info õppijatele põhikoolis rakendatud õpiabist edastab õppegruppide juhataja õpetajatele.

Koolis tegutseb õpilasesindus, mille töös saavad kaasa lüüa kõik vabatahtlikud (ka HEV õppijad) ja nende üheks populaarseks tegevuseks on näiteringi töö. Õpilasesindus korraldab igal kuul ülekoollisi

üritusi (nt mälumäng, koroonavõistlused, saalihoki jne), kus ÕKR õppijad aktiivselt osalevad. Tegevused leiavad kajastust kooli kodulehel.

Õppegrupi juhtaja on vastuvõtukomisjoni liige ja see võimaldab tal õppijate ja nende vanematega vestelda juba dokumentide vastuvõtmisel, samuti saab esmamulje õppija sotsiaalsetest oskustest (nt suhtlemine vanemaga, käitumine uudses situatsioonis). HEV õppijate õpe toimub nn väikeklassis ja vajalikku õpiabi osutavad lisaks õppegruppide juhatajale erialaõpetajad ja juhtõpetaja. Töökohapõhises õppes olevaid õppijaid toetab oluliselt ka PRÕM koordinaator ning töökohapoolne praktikajuhendaja.

Kooli eneseanalüüsis toodi välja, et tugispetsialistide ja õpetajate koostöö tugevdamiseks õppijate toetamisel on toimunud erinevad koolitused, kus omandati teadmised ja oskused õpetajatel ja tugitalituse töötajatel paremini HEV õppijatega toime tulla ja neid toetada. Vestlustes õpetajatega see kinnitust ei leidnud, pigem tõi tugitalitus välja, et vajadusel pöörduktakse nõu saamiseks Nurme kooli poole. Alates 2018/19 õa toimuvad nn ümarlauad, kus ÕKR õpetajad püüavad koos leida parimaid võimalusi õppijate õppimise toetamiseks. Arendamist vajab nende kõneluste sisu, sest puudub süsteemsus ning pigem on arutelud informatiivsed.

VÕTA kord on reguleeritud õppekorralduseeskirjas ning esmane info VÕTA kohta on olemas kooli kodulehel. VÕTA võimalusest teavitatakse täiskasvanud õppijaid sisseastumisel. Põhikoolijärgsete õppijatega vesteldes selgus, et nad on võimalusest teadlikud, kui ei kasuta seda. Vestluste käigus selgus, et vahel võtab VÕTA otsuste teada saamine kaua aega. VÕTA protsessi kiirendamiseks valmib järgmiseks sügiseks Moodle kursus „VÕTA taotlemine“. VÕTA taotlemisel nõustab õpilast õppegruppide juhataja, taotluse esitab õppija õppeinfosüsteemi TAHVEL, kus seda hindavad ÕKR juhtõpetaja ja erialaõpetajad ning seejärel kinnitab juhtõpetaja otsuse. Vestlusel juhtõpetajaga selgus, et täiskasvanud õppijad kasutavad VÕTAt päris aktiivselt ja seda eelkõige varem õpitu ülekanamiseks. Praktelist kogemust pigem ei kanta üle, kuna selle tegemine on õppijale keerulisem.

Tugitalituse juhataja tõi intervjuul väljalangemise peamiste põhjustena välja põhikoolijärgsetel õppijatel vale eriala valiku/valed ootused erialale, tervislikud põhjused, tütarlastel lapseootus. Täiskasvanud õppijatel on mõnevõrra teistsugused põhjused nagu elukoha muutus, haigused, raskused töö kõrvalt õppimisega. Kutsekeskhariduse õppekavadel õppivate ja HEV õppijate väljalangevuse vähendamiseks toimub õpinõustamine, sh õppijate suunamine konsultatsioonidesse ja arenguvestlused (esmane vestlus esmakursuslastega sisseastumisel, vanemate kursuste õppijatega oktoober-november ja jooksvalt vastavalt vajadusele). Õppijatele pakutakse paindlikku õppetööd (nt õppija õpib osa aega kodus iseseisvalt), akadeemilist puhkust, mida rohkem kasutavad täiskasvanud õppijad.

Õppetöö katkestajate osakaal mõlemas hinnatavas ÕKRis on nähtavalt langevas trendis, mis on komisjoni hinnangul tulenev tugitalituse tööst, samuti võimalusest suunata õppija erialal õigele tasemele.

Järeldused

- Tugevused
- Uus tunniplaanimõtleja, kes arvestab eelkõige õppijate vajadustega, saavutamaks õppijate rahulolu tunniplaanimõtlejaga.
- Kiire ja operatiivne suhtlus hinnatavate õppekavarühmade õppejuhi ja ettevõtete vahel.
- Individuaalne lähenemine õppijatele, mida võimaldab paindlik õppekorraldus.

- Tugitalituse olemasolu õppijate toetamiseks õppetöös ning väljalangevuse ennetamiseks.
- Haridusliku erivajadusega õppijatele sobivate õppekavade pakkumine.
- **Parendusvaldkonnad ja soovitused**
- Vastuvõtu protsessi selgitamine osapooltele ebakõlade vältimiseks ja väljalangevuse ennetamiseks.
- Vestluste käigus selgus, et e-õppe rakendamine on pigem tagasihoidlik. Komisjon soovib välja töötada rohkem õppijate eripära arvestavaid e-kursuseid ja e-õppematerjale.
- Läbi mõelda ja muuta süstemaatilisemaks kooli, tööandjate ja koostööpartnerite ümarlaua sisu.
- Vahel võtab VÕTA otsuste teada saamine kaua aega. VÕTA protsessi tuleks kiirendada, et õppija saaks VÕTA taotluse vastuse kiiremini kätte.
- Välisriigi praktikajuhendajad ei ole alati teadvustanud vastutust hinnata praktika õpiväljundeid. Erasmus+ õpirände praktikajuhendajate nõustamiseks vajab parendamist hindamisjuhend ettevõtete praktikajuhendajatele, et nad teadvustaksid vastutust praktikaväljundite hindamisel.
- Eesti sisese praktika protsessi (nt infovahetus, tagasisidestamine) arendamine, mille aluseks on õppijate rahulolu-uuringu tulemused.
- Kõiki praktikakohti, sh töökohapõhise õppe praktikakohti, praktika kestel ei külastata. Suuremat tähelepanu tuleb pöörata ettevõttepoolse praktikajuhendaja ülesannetele ja õppetöö läbiviimise sisulisele poolele ettevõttes, et toetada õppijaid ja juhendajaid õppekavas kirjeldatud õpiväljundite saavutamisel ja hindamisel.
- Komisjon soovib vastuvõtuprotsessis vestelda iga õppijaga, võimalusel teha töökatse või test, et seeläbi ennetada väljalangevust. See võimaldaks anda õppijale ka parema ülevaate õppekavast ning ootustest õppijale.
- Kaaluda koolipsühholoogi vajalikkust, arvestades HEV õppijate osakaalu suurenemisega.

3.2.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. **Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;**

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Õpetajate vanuseline koosseis ja kvalifikatsioon

JKHK õpetajate arv ja keskmine vanus vastab õppekavade rakendamise vajadusele. Lisaks põhikoosseisuga õpetajatele on kaasatud käsunduslepinguga õpetajad ning tehakse koostööd teiste koolidega, nt on koostööd tehtud Teeninduskooli õpetajaga. Üldiselt on personal stabiilne ja üldharidusainete õpetajate seas, kus personali liikumine on suurem. Põhjused on erinevad, alates õppekavades toimunud üldhariduslike õppeainete mahu vähenemisest ja lõpetades elukoha vahetusega.

Kutsehariduskeskuse õpetajad vastavad kvalifikatsiooninõuetele. Hetkel on kõik ametikohad täidetud, kuid vestlusel direktori ja juhtõpetajaga selgus, et uute töötajate värbamine ja valik on juhtõpetaja ülesanne ning direktor ei ole sekkunud töökohtade planeerimisse. Arvestades juhtõpetaja ülesannete paljusust on arusaadav, miks koolil on tulevikuvision personali vajadusest konkretiseerimata.

Õpetajatele on kooli arengukavas seatud kaks eesmärki: 1) kooli töötajaskonna hulgas toimivad elukestva õppe põhimõtted; ja 2) kooli töötajad on oma ala professionaalid. Eneseanalüüsi ning toimunud vestluste põhjal selgus, et mõlemate eesmärkide saavutamise nimel tegeletakse, seda saab tõendada ka järgnevate näidete põhjal. Kuna töömaailmas uuenevad pidevalt materjalid, tehnoloogiad, masinad ja seadmed, siis vajavad kutseõpetajad erialast täiendusõpet, et olla kursis toimunud muutustega. Stažeerimine aitab õpetajatel paremini näha seoseid reaalse töö ja koolielu vahel ning märgata mõlema poole tugevusi ja nõrkusi. Vestlustest ja eneseanalüüsist selgus, et kool väärtustab stažeerimist ja täienduskoolitustel osalemist. Õpetajad täiendavad end regulaarselt sh käiakse stažeerimas ka välisriigis (nt Küpros, Itaalia, Ungari), stažeerimas on käinud ka üldainete õpetajad, mis on positiivne.

Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng

Õpetajad on oma ala professionaalid ning õppijate hinnang õppetöö läbiviimise kohta on kõrge. Õpetajad on hakanud tunnis rohkem kasutama erinevaid õppemeetodeid lähtudes õppija eripärast (nt suurendatud on praktiliste tööde osa, täiskasvanud õppijad saavad vajadusel õppematerjali omandada *Moodles*, õppematerjalid saadetakse e-mailile). Vestlustest õppijatega selgus, et nad hindavad kõrgelt õpetajate oskust õppemeetodeid vaheldusrikkalt rakendada. Eriti hinnatakse õppijate poolt aktiivõppe meetodite kasutamist tundides.

Õppijate ja õpetajate vaheline läbisaamine on väga hea. Vestluses osalenud õppijad rõhutasid õpetajate õppijakeskset lähenemist ning kirjeldasid neid sõbralike ja toetavatena, samuti kinnitasid õppijad, et õpetajad arvestavad nende ettepanekute ja soovidega.

Kuigi õpetajad teevad oma tööd pühendumusega ja väga hästi, siis eneseanalüüsist ja vestlustest ei selgunud, kuidas tagatakse õpiväljundite saavutamine ja kui tihti ning kas üldse rakenduskava vaadatakse. Üheks põhjuseks võib olla ka see, et õpetajad ei ole süsteemselt kaasatud õppekava

koostamise ja arendusse, pigem küsitakse õpetajatelt tagasisidet siis, kui õppetöö on alanud. Kui tehakse õppekavasse muudatus, siis õpetajatele antakse muudatusest teada.

Õpetajad saavad tagasisidet oma tööle juhtõpetajatelt ja õppijatelt. Samuti on kool alatanud arenguvestluste süsteemi, kuid süsteem ei ole veel täielikult välja töötatud ja ei ole võimalik hinnata toimimise efektiivsust. Vestlustel selgus, et õpetajad ise hindavad võimalust direktoriga/ juhtivõpetajaga vestelda kõrgelt. Intervjuus direktoriga selgus, et ka direktor ise osales arenguvestluses vastajana, mis on kindlasti innustav näide kogu kooli personalile.

Arengukavas oli märgitud, et õpetajad kasutavad eneseanalüüsimisel digitaalseid arengumappe. Komisjon ei leidnud näiteid, et seda reaalselt rakendataks. Kooli rõhuasetus on ka õpetajate digipädevuste arendamisel. Projektide raames on koostatud õppematerjale ja videofilme.

Eneseanalüüsi ja vestluste põhjal võib väita, et kool väärtustab töötajaid ja toetab ning tunnustab neid regulaarselt. Koolil on hästi välja töötatud tunnustamise süsteem, mis on algatatud õpetajate endi poolt ja annab võimaluse tunnustuse saada kõikidel kooli töötajatel.

Kool väärtustab ka õpetajate professionaalse arengut ja õpetajad ise on omaks võtnud elukestva õppe põhimõtted – täiendades end regulaarselt kasutades erinevaid võimalusi ning jagades ning rakendades oma uusi saadud kogemusi. Kool toetab õpetajate osalemist tasemekoolitusel ja toetab töötajate arengut läbi projektitegevuste nii koolisiselt kui välisriikides kogemusi omandades. Õpetajatel on võimaldatud osaleda täienduskoolitustel ning seda ka tehakse. Kool koostab täienduskoolituste plaani ja vestlustel ütlesid õpetajad, et nad saavad ise valida, millistele kursustele minna. Kool toetab alati õpetajate osalemist koolitustel ning vajadusel katab osalemisega seotud kulud.

Positiivne on see, et paljudel õpetajatel on kutse õpetavatel erialadel. Kool toetab (sh finantseerib) õpetajate erialaste kutseeksamite sooritamist. Eesmärk on hoida ja tõsta õpetajate professionaalset taset. Kvalifikatsiooniga õpetajate vajadus ning selle soodustamine on ka arengukavas ära toodud.

Kooli üldine hea õhkkond ja õpetajate omavaheline hea ning toetav läbisaamine on tajutav. Noored õpetajad saavad tuge vanematelt kolleegidelt, kes on mentoriteks. Üksteiselt õppimiseks toimuvad kolleegilt-kolleegile tunnivaatlused. Õpetajad külastavad igal kuul oma kollegi tundi. Selline tegevus aitab kaasa kooli meeskonna kujunemisele ja õppekavade sidususele.

Üksteiselt õppimine toimub ka sellistes valdkondades, kus erialaspetsialisti juhendamine oleks vajalik. Nt on koolis palju HEV õppijaid, aga õpetajad ei ole saanud koolitust, kuidas antud sihtrühmaga toime tulla. Eeldatakse, et on olemas teatud kogemus ja kolleegid nõustavad üksteist. Kooliga samas majas asub ka Nurme kool, kus õpivad erivajadustega õppijad ning vestluses tugipersonaliga selgus, et õpetajad saavad pöörduda Nurme kooli õpetajate poole. Samas ei rakendata koostöövõimalusi süsteemselt.

Rahvusvaheline õpiränne on samuti oluline õpetajate professionaalsele arengule kaasa aitamisel. Ametialaste/erialaste pädevuste arendamine toimub läbi välisprojektide, mille lisaväärtuseks on osalemine keeleõppes.

Parendusvaldkondadena on kutsehariduskeskus välja toonud üksteiselt õppimise ning üldainete ja eriala õpetajate sisulise koostöö arendamise, õpetajate jätkuv arendamine läbi projektitegevuse ja õpetajate haridustehnoloogiliste pädevuste arendamine. Eneseanalüüsi ja vestluste põhjal saame

väita, et tähelepanu pööramine koostööle ja õpetajate arendamisele sh digipädevuste arendamisele on olulised, kuid samas on need kutsehariduskeskuses pigem tugevuseks kui parendamist vajavad valdkonnad.

Järeldused

Tugevused

- Ühtehoidev kooli meeskond, mis tagab koolis positiivse sisekliima.
- Õpetajate tunnustamise süsteem aitab tagada motiveeritud koolimeeskonna.
- Õpetajate professionaalse arengu väärtustamine ja selle toetamine, mis tagab kooli meeskonna motiveerituse.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Seoses HEV õppijate osakaalu suurenemisega, tuleks rohkem tähelepanu pöörata õpetajate koolitamisele HEV õppijatega toimetulemiseks.
- Tuleviku tarbeks soovitab komisjon välja töötada personali strateegia, et tagada mõlema ÕKR jätkusuutlikkus.
- Õpetajate ja juhendajate vahelise koostöö eesmärgistamine õppekavade arendamise osas, et tagada õpetajate selgem arusaam õpiväljundite kujunemisest ja nende saavutamisest.

3.3 Hindamiskomisjoni peamised järeldused hinnatavate õppekavarühmade osas

Tugevused

- Motiveeritud ning ühtehoidev meeskond, kelle professionaalne areng on kooli poolt mitmekülgset toetatud.
- Kool on oma regioonis tuntud kui kvaliteetne kutsehariduse pakkuja, mille õppekavad vastavad tööandjate vajadustele.
- Paindlik õppekorraldus, mis võimaldab rakendada õppijakeskset lähenemist ning toetada õppijaid vastavalt nende individuaalsetele vajadustele.
- Head suhted tööandjatega.

Parendusvaldkonnad

- Töökohapõhises õppevormi õppijad läbivad praktika oma tavapärasel tööol, kuid realselt õppimist alati ei toimu ja töökohapõhise praktika juhendaja ei hinda tegelikult õpiväljundite saavutamist. Komisjon soovitab valida õpiväljundite hindamise meetodid selliselt, et need lisaks õppija isikliku arengu tagamisele toetaksid õppijat õppekavas ettenähtud õpiväljundite reaalsel saavutamisel.
- Tugispetsialistide ja õpetajate toetamine HEV õppijatega toimetulekuks. Hetkel toimub see liialt palju kogemuse põhjal, ilma professionaalse juhendamiseta.

- Tuleviku tarbeks soovib komisjon välja töötada personali strateegia, et tagada mõlema ÕKR jätkusuutlikkus.

Soovitused

- Õppekavade sidususe analüüsi koostamine, mis aitab kooskõlastada moodulite ja õppekavade õpiväljundeid.
- Vastuvõtu protsessi selgitamine osapooltele ebakõlade vältimiseks ja väljalangevuse ennetamiseks.

★ **Tunnustust vääriv**

- ★ Kõikehõlmav (õpetajad, õppijad, ettevõtted) tunnustamise süsteem.